



**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Index Dispvationvm Et Capitvm Quæ in hoc primo Tomo I. Partis
continentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)



I N D E X
DISPUTATIONVM
E T
C A P I T V M

Quæ in hoc primo Tomo I. Partis continentur.

DISPUTATIO I.

An doctrina sacra sit necessaria ad veritates etiam naturales sine errore cognoscendas.

 Pinio Caietani. cap. 1.
Vera sententia. cap. 2.

DISPUT. II.

Utrum locus ille, *Oculus non vidit, &c.* Isaia 64. de Incarnatione an de futura beatitudine sit intelligendus.

Quidam prædictum locum de incarnationis mysterio interpretantur. cap. 1.

Eundem locum Isaia de bonis alterius vite intelligendum, verior sententia est. cap. 2.

Eodem sensu allegari a Paulo locum Isaia. cap. 3.
Digressio in locum Pauli. Spiritualis autem iudicat omnia. c. 4.

DISPUT. III.

De utilitate & methodo Theologiæ Scholasticæ.

Hæretici vituperant Theologiam Scholasticam. cap. 1.
Utilitas Theologiæ Scholasticæ contra hæreticos defenditur. cap. 2.

Prima obiectio hæreticorum. cap. 3.

Secunda obiectio. cap. 4.

Tertia obiectio. cap. 5.

Quarta obiectio. c. 6.

DISPUT. IV.

An Theologia sit vera, & proprie sententia.

Status controversiæ cap. 1.

Opinio Francisci de Marchia. c. 2.

Quid senserit Henricus. c. 3.

Sententia Caietani. c. 4.

Opinio Alberti, & Thomistarum. c. 5.

Theologiam viatorum non esse proprie scientiam auctoritate probatur. c. 6.

Ratio, quæ ab aliis hæc opinio probari solet. c. 7.

Optima ratio postrema sententia. c. 8.

Respondetur argumentis adversariorum. c. 9.

Valquez in I. Partem Tom. I.

DISPUT. V.

De qualitate assensus conclusionis Theologicæ, & habitus circa ipsam.

Habitum Theologiæ esse declarativum, non adhesionem, putavit Aureolus. cap. 1.

Quid sentiant Okam, & nominales. c. 2.

Vera sententia cap. 3.

Respondetur argumentis contrariis. c. 4.

DISPUT. VI.

De subalternatione nostræ Theologiæ.

Sententia Caietani & aliorum. c. 1.

Vera opinio de subalternatione Theologiæ. c. 2.

Respondetur argumentis Caietani. c. 3.

DISPUT. VII.

De unitate huius scientiæ.

Theologiæ nostræ non esse unam scientiam sentit Durandus. c. 1.

Verior, & magis communis opinio. c. 2.

Confirmatio præcedentis opinionis ex Caiet. & 3. Th. c. 3.

Vera explicatio, & definitio præteritis sententiæ. c. 4.

Quomodo Theologia utatur principiis naturalibus, cum sit una scientia. c. 5.

DISPUT. VIII.

An Theologia nostra sit practica, vel speculativa.

Sententia Scoti. c. 1.

Dus alie opiniones, quas refert Durandus. c. 2.

Quid senserit Henricus. c. 3.

Sententia Durandi. c. 4.

Notationes pro verioris sententiæ explicatione. c. 5.

Explicatio verioris sententiæ. c. 6.

DISPUT. IX.

Quo pacto practicum, & speculativum eisdem scientiæ convenire possint.

Eandem scientiam Theologiæ, sed non eundem habitum esse practicum, & speculativum, senserunt Nominales. c. 1.

Habitum Theologiæ esse practicum & speculativum eminenter, docuit Caiet. c. 2.

Verior sententia, eundem habitum Theologiæ non solum

eminenter, sed formaliter esse practicum, & speculativum. c. 3.

a

DISP.

Index Disputationum.

DISPUT. X. De subiecto Theologiae.

Status questionis. cap. 1.
Opinio Durandi. c. 2.
Refutatur sententia Durandi. c. 3.
Dux alia opiniones. c. 4.
Deum sub ratione absoluta Dei esse subiectum Theologiae, num verior sententia est. c. 5.
Non solum Deus est subiectum Theologiae respectu veritatum necessarium, sed etiam contingentium. c. 6.
Argumenta, quae possunt opponi. c. 7.

DISPUT. XI.

An argumenta aduersariorum possit
Theologus euidenter dis-
soluere.

Opinio Durandi. cap. 1.
Quid sentiat Caietanus. c. 2.
Probabilior sententia. c. 3.

DISPUT. XII.

De locis Theologicis, & quæstio-
nibus Theologicis tra-
ctandis.

Quid sit locus Theologicus, & quatuorplex. cap. 1.
De usu quinque priorum locorum. cap. 2.
De auctoritate Scholasticorum philosophorum, & de ratio-
ne philosophica. cap. 3.
De humana historia. c. 4.
Differentia inter humanam historiam, & rationem philo-
sophicam. c. 5.

DISPUT. XIII.

An idem locus Scripturae sub eadem
litera plures habeat sensus.

Hæreticorum error. cap. 1.
Veritas Catholica. c. 2.

DISPUT. XIV.

An Scriptores Canonici, sicut etiam Pa-
tres, vsi fuerint sacra Scriptura
per accommoda-
tionem.

Non solum Patres, sed Scriptores etiam Ecclesiastici vsi
sunt Scriptura per accommodationem. cap. 1.
Omnia testimonia veteris testamenti in sensu literalis re-
citari ab Euangelistis, alij affirmant. c. 2.
Quaedam ab Euangelistis non per accommodationem, sed
in sensu mystico recitari, verior sententia est. c. 3.
Quaedam per accommodationem, quæ ad literalem mul-
tum accedit, ab Euangelistis allegari. c. 4.
Varius sensus Scripturae per accommodationem. c. 5.
Quo modo Scriptura per accommodationem vtilis sit ad
arguendum. c. 6.

DISPUT. XV.

Quid sit sensus literalis.

Sententia Lyrani. cap. 1.
Opinio Abulensis. c. 2.
Verior sententia de sensu literalis. c. 3.
De sensu literalis parabolarum. c. 4.
Corollario precedentis doctrinae. c. 5.
Regula ad eruendum sensum literalem. c. 6.

DISPUT. XVI.

De sensu mystico, & Spirituali.

Quid sit sensus mysticus. c. 1.
Quatuorplex sit sensus mysticus. c. 2.
Quatuor sensus Scripturae exemplis illustrantur. c. 3.
Corollaria precedentis doctrinae. c. 4.
Quomodo mysticus sensus vtilis sit ad arguendum. c. 5.

DISPUT. XVII.

An sub eadem litera plures sensus lite-
rales contineantur.

Sub eadem litera nunquam esse plures sensus literales, di-
cuit Michael Medina. c. 1.
Sub eadem litera esse plures sensus literales communis opi-
nio fert. c. 2.
Adhibita quadam moderatione posterior sententia proba-
tur. c. 3.

DISPUT. XVIII.

Expenduntur varij loci.

Notationes quedam. c. 1.
Locus Psalmi 2. Dominus dixit ad me. c. 2.
Locus Genesi 1. In principio creauit Deus celum.
cap. 3.
Locus Danielis 9. Et erit in templo abominatio.
cap. 4.
Locus Isaie 13. Languores nostros, &c. c. 5.
Locus Isaie 53. Generationem quis enarrabit. c. 6.

DISP. XIX.

Doctrina huius articuli.

Deum esse, omnibus etiam viatoribus esse per se notum,
docuerunt A'gidius & alij. c. 1.
Communis & verior sententia oppositum asserit. c. 2.
Optima ratione predicta sententia probatur. c. 3.
Diluuntur argumenta prioris sententia. c. 4.

DISPUT. XX.

An Deum esse, vera demonstratione
probari possit.

Error Articorum. c. 1.
Non posse euidenter demonstrari, Deum esse, articulum
Altiacensis. c. 2.
Deum esse, posse demonstrari communis est Theologorum
opinio. c. 3.
Deum esse, rationibus demonstratur. c. 4.

DISPUT. XXI.

An Deus sit corpus, vel materiam ha-
beat, & formam.

Varij errores. c. 1.
Catholica veritas Scripturae, & Patrum auctoritate fir-
mata. c. 2.
Rationes eiusdem sententia. c. 3.

DISPUT. XXII.

An Deus sit in aliquo genere cum
rebus creatis.

Status controuersia. c. 1.
Deum in predicamento collocari, Nominale assignat.
cap. 2.
Verior sententia sex aliorum rationibus probatur. c. 3.
Prior ratio efficax precedentis sententia. c. 4.
Posterior ratio. c. 5.
Ratio precedens Patrum doctrina confirmatur. c. 6.
Respondetur argumentis prioris sententia. c. 7.

DISPUT. XXIII.

Quæ sit formalis ratio boni vniuersum
& quo pacto Deo con-
ueniat.

Sententia Durandi. c. 1.
Refutatio precedentis sententia. c. 2.
Dux alia sententia de eadem re. c. 3.
Prior pars verioris sententia. c. 4.
Posterior pars verioris sententia. c. 5.
Quaedam oppositiones contra predicta. c. 6.
Corollaria precedentis doctrinae. c. 7.

Index Disputationum.

DISPUT. XXIV.

An esse bonum per essentiam, sit proprium Dei.

*Sententia S. Thomae & Caietani. c. 1.
Exponitur difficultas predictae sententiae. c. 2.
Cui conveniat bonum per essentiam. c. 3.*

DISPUT. XXV.

Quo pacto sit proprium Dei, esse infinitum per essentiam.

*Quidam rationem infinitatis Dei ex infinitis attributis explicant. c. 1.
Deum esse infinitum, quod esse illius in nullo recipiatur, nonnulli senserunt. c. 2.
Infinitatem Dei aliqui explicant ex eo, quod non collocatur sub predicamento. c. 3.
Duelus alius modis infinitatem Dei exponit Albertus. c. 4.
Vera ratio infiniti secundum essentiam est, non esse ab alio. c. 5.*

DISPUT. XXVI.

De infinito in rebus creatis.

*De extrema sententia de hac re. c. 1.
Infinitum secundum magnitudinem fieri posse probatur. c. 2.
Non repugnare infinito multitudine, eodem modo ostenditur. c. 3.*

DISPUT. XXVII.

An certum sit, Deum ubique esse.

*Erroris de hac re. c. 1.
Veritas Catholica. c. 2.
Quibus modis Dei praesentia in loco describitur. c. 3.*

DISPUT. XXVIII.

An ex operatione Dei in rebus colligatur praesentia eius in ipsis.

*Ex operatione Dei non probari praesentiam eius, sensist Scotus. c. 1.
Quid S. Thomae & alij sentiant. c. 2.
Observationes quaedam ad huius controversiae explicationem. c. 3.
Media opinio solutione testimoniorum posterioris sententiae probatur. c. 4.
Eadem sententia solutione rationum posterioris opinionis confirmatur. c. 5.*

DISPUT. XXIX.

An Deus extra caelum, vel in vacuo intra caelum esse possit, aut ante mundi creationem alicubi fuerit.

*Deum esse extra caelum, & in vacuo esse posse, docuerunt Maier & Caietanus. c. 1.
Deum non esse extra caelum, communis opinio Scholasticorum & Patrum affirmat. c. 2.
Eadem communis opinio ratione probatur. c. 3.
Respondetur testimonio pro priori sententia allatis. c. 4.
Diluuntur rationes eiusdem sententiae. c. 5.*

DISPUT. XXX.

Qua ratione modi, quibus Deus dicitur existere in rebus, sint explicandi.

*Varie sententiae circa tres priores modos. c. 1.
Communis & verior opinio. c. 2.
Duo alij modi existentiae Dei in rebus. c. 3.*

DISPUT. XXXI.

Utrum aeternitas addat aliquid rationis, an aliquid rei supra durationem.

*Quomodo aeternitas, & immutabilitas distinguantur, & quae illarum aliam supponat. c. 1.
Valquez in I. Patrem Tom. I.*

Opinio Caietani in questione proposita. c. 2.

Quid sentiant recentiores. c. 3.

Opinio Ferrariensis. c. 4.

Notationes pro veriori sententia. c. 5.

Sententia superius exposita confirmatur. c. 6.

DISPUT. XXXII.

An aeternitati conveniat aliqua successio.

*Certa apud omnes de hac re doctrina. c. 1.
Oppositiones contra predictam sententiam. c. 2.*

DISPUT. XXXIII.

Utrum aeternum sit totum simul, an aliquam in se habeat successiorem.

*Varie aui acceptiones. c. 1.
Quid sentiat Bonaventura. c. 2.
In euo nullam esse successiorem communis opinio fert. c. 3.
Diluuntur argumenta prioris sententiae. c. 4.*

DISPUT. XXXIV.

Utrum aeternum sit mensura rei permanentis, an non.

*Varie de hac re opiniones. c. 1.
Facilior sententia. c. 2.*

DISPUT. XXXV.

An aeternum Angelorum tempore nostro tanquam mensura definiri possit.

*Quid senserit S. Thomae, eiusque discipuli, & Durand. c. 1.
Tempus nostrum esse mensuram durationis Angelorum, eamque homogeneam, quod est proprium omnis mensurae. c. 2.*

Quae sit definitio, & natura aui. c. 3.

DISPUT. XXXVI.

Quae sit operationum Angelorum, visionis beatificae, & rerum corporearum mensura.

*De operationibus Angelorum. c. 1.
De visione beatifica & gratia. cap. 2.
De rebus corporeis & corruptioni obnoxiiis. c. 3.*

DISPUT. XXXVII.

An visio Dei, sicuti est, intellectui creato possit a Deo communicari.

*Error Armenorum & Abailardi. c. 1.
Chrysostomum non satis sincere videri loquentum de clara Dei visione. c. 2.*

*Quomodo quidam Chrysostomum excusare contendunt. c. 3.
Cum Chrysostomo, & predictis alij etiam Latini, & Graeci sensisse videntur. cap. 4.*

*Secundum fidem nostram Deum sicuti est, videri posse. c. 5.
Soluuntur argumenta pro sententia Armenorum. c. 6.*

DISPUT. XXXVIII.

An potentia Dei absoluta dari possit species intelligibilis Dei qua ipse clare videri queat.

*Due oppositae sententiae. c. 1.
Sententia, quae affirmat, dari posse speciem essentiae divinae, a simili ex productione verbi probatur. c. 2.
Impugnantur differentiae, quas inter speciem impressam, & verbum aliqui constituunt. c. 3.
Posse produci speciem divinae essentiae ex solutione oppositarum rationum ostenditur. c. 4.*

DISPUT. XXXIX.

Quid senserit S. Thomae de specie impressa essentiae divinae.

Vera interpretatio sententiae S. Thomae. c. 1.

Index Disputationum.

Diluantur oppositiones ex eodem S. Thoma contra interpretationem predictam c. 2.

DISP. XL.

An essentia Dei oculo corporeo
à beatis videatur.

Quid de hac re senserit Augustinus c. 1.

Deum non posse oculo corporeo videri c. 2.

Objectiones ex locis scripturae de preceptis c. 3.

DISP. XLI.

An intellectus creatus propria virtute
Deum videre possit.

Contra errorem Armenorum statuitur doctrina Catholica cap. 1.

Virtute naturali intellectus Deum non posse videri contra Durandum probatur c. 2.

DISP. XLII.

An lumen gloriæ necessarium ad vi-
dendum Deum sit habitus, vel
operatio.

Sententia communis Scholasticorum c. 1.

Quid in hac re ab Ecclesia definitum sit c. 2.

DISPVT. XLIII.

Quem effectum habeat in men-
tibus Beatorum lumen
gloriæ.

Opinio Ricardi & aliorum c. 1.

Quid Capreolus & alij Thomista senserint c. 2.

*Ostenditur contra Capreolum habitum luminis gloriæ su-
perfluum esse, si essentia diuina suppleat vices speciei c. 3.*

Alia via idem ostenditur c. 4.

Postremo sententia Capreoli impugnatur c. 5.

*Intellectum solo lumine gloriæ esse integrum principium vi-
sionis, autoritate probatur c. 6.*

*Eadem sententia ratione confirmatur, & explicatur am-
plius c. 7.*

*Diluantur argumenta, quibus probatur lumen gloriæ su-
peruacaneum esse c. 8.*

DISPVT. XLIV.

Utrum lumen gloriæ possit fieri
naturale alicui creaturæ.

Id minime fieri posse c. 1.

*Visionem ipsam Dei connaturalem esse intellectui prædico
lumine gloriæ c. 2.*

DISPVT. XLV.

An præter lumen gloriæ necessarium
sit lumen intellectus agentis ad
videndum Deum.

Dua Scholasticorum sententia c. 1.

Verior opinio c. 2.

DISPVT. XLVI.

An possit sine habitu luminis gloriæ
intellectus noster ad Dei
visionem moueri.

Prior opinio Capreoli & aliorum c. 1.

Verior opinio c. 2.

DISPVT. XLVII.

An Deus æque à Beatis videtur.

Statuitur contra hereticos Catholica veritas c. 1.

*Expenduntur tres alij Scripturae loci, quibus hec eadem ve-
ritas probari solet c. 2.*

*Quid Patres sentiant de parabola operatorum, Matthæi.
20. c. 3.*

*Explicatur parabola ex propria sententia, & satisfiat argu-
mento Iovinianii c. 4.*

*Firmum argumentum contra doctrinam Catholicam
nuitur c. 5.*

Diluantur argumenta contra eandem doctrinam c. 6.

DISP. XLVIII.

An videns Deum, sicuti est quæ sunt in
ipso formaliter necessario videat.

Quid Scotus, & alij eum ipso sentiant c. 1.

Communis, & verior sententia c. 2.

*Explicatur locus Ioan. 14. Qui videt me videt & Pa-
trem meum. cap. 3.*

Respondetur argumentis Scoti c. 4.

DISPVT. LXIX.

An quicumque beatus in Deo videat
omnia possibilia & futura.

Non omnia futura à Beatis videri c. 1.

Non omnia possibilia à Beatis videri c. 2.

DISPVT. LI.

An beati aliqua videant in verbo.

Opinio Durandi cap. 1.

Quid sentiant Henricus c. 2.

Sententia Thomistarum c. 3.

*Ratione à priori ostenditur, ex vi visionis Dei nihil creatum
videri c. 4.*

*Ab absurdo probatur, ex vi visionis Dei, nullam creaturam
in ipso videri c. 5.*

*Nullam creaturam ex vi visionis Dei, sed per altitudinem
visionis, verior sententia est c. 6.*

*Creaturas in Verbo diuersa cognitione, quam Deum ipsum
videri cap. 7.*

Quasnam species rerum beati in verbo cognoscant c. 8.

Quæ futura Beati in Verbo videant c. 9.

DISPVT. LII.

Quid Augustinus & Bernardus sentiant
de cognitione creaturarum
in verbo.

*Scholasticorum varia opinio de mente Augustini in-
pretanda cap. 1.*

Vera sententia Augustini interpretatio c. 2.

Posterior pars prædictæ sententia probatur c. 3.

Oppositiones contra posteriorem partem c. 4.

DISPVT. LIII.

An sit dogma fidei Deum à nulla crea-
tura etiam beata comprehendere.

*Quid apud Augustinum, & alios Patres dicatur compre-
hensio c. 1.*

Quid de comprehensione Dei scriptura doceat c. 2.

Quid sentiant Latini Patres de hac re c. 3.

*Quid de comprehensione Dei colligi possit ex Graecis Pa-
tribus cap. 4.*

DISPVT. LIV.

An Deus sicut clarè videri, sic etiam
comprehendi à creatura
possit.

*Qua ratione Franciscus Victoria, & alij recentiores in-
comprehensibilitatem Dei adstruant c. 1.*

*Quo pacto S. Thomas, & alij Scholastici incomprehensibi-
litatem Dei explicent c. 2.*

Sententia Ochami & nominalium circa idem c. 3.

Facilio explicatio incomprehensibilitatis cap. 4.

DISPVT. LV.

An aliqua creatura secundum proprias
rationes formales succedat in
Verbo videantur.

Dua oppositæ Thomistarum sententia cap. 1.

Verior opinio cap. 2.

DISPVT.

Index Disputationum.

DISPUT. LV.

An Moyſes in hac vita mortali clare viderit eſſentiam Dei.

Sententia Auguſti & S. Thomæ. cap. 1.
Moyſes in hac vita non vidit clare Dei eſſentiam ſicuti eſt. cap. 2.

Ex ſcriptura Exodi 33. non ſolum non conſtat Moyſen eſſentiam Dei clare vidiffe, ſed oppoſitum etiam non obſtare colligitur. cap. 3.

Quid Moyſes petiit illis verbis Exodi 33. Oſtende mihi gloriam tuam. c. 4.

Ex Numerorum 22. non conſtat Moyſi fuiſſe clare revelatam eſſentiam Dei. cap. 5.

DISPUT. LVI.

An Paulus viderit clare eſſentiam Dei ſicuti eſt.

Due oppoſite ſententia. c. 1.

De aliis, quibus nonnulli putant, conceſſam fuiſſe claram eſſentiam Dei viſionem. c. 2.

DISPUT. LVII.

An eſſentia Dei aliquo nomine ſignificari poſſit ſicuti eſt, & (vt aiunt) quidditatiue.

Varia opiniones Theologorum. c. 1.

Non ſolum Beati, ſed viatores etiam poſſunt Deo nomen impoſcere, quod ipſum eſſentialiter & quidditatiue ſignificet. cap. 2.

Explicatur amplius præcedens doctrina. c. 3.

DISPUT. LVIII.

Circa doctrinam articuli.

Quid ſenſerint Patres de hoc nomine, Deus. c. 1.

Sententia S. Thomæ de eadem re. cap. 2.

Quæſtione nomen, Deus, dici poſſit connotatiuum. c. 3.

DISPUT. LIX.

An idem ſit nomen *Qui eſt*, & tetragrammaton, quod vulgo dicitur *Iehoua*.

Due ſententia extreme de hac re. c. 1.

Verior opinio. c. 2.

Posterior pars opinionis, Nomen *qui eſt*, & tetragrammaton idem eſſe. c. 3.

DISPUT. LX.

An Deus res omnes cognoscat in ſeipſo.

Due oppoſite ſententia. c. 1.

Dum non videre creaturas omnes in ſeipſo tanquam in cauſa, probabilior opinio eſt. c. 2.

Dum in ſe tanquam in ſpeculo creaturas videre. c. 3.

Soluuntur argumenta prima & ſecunda ſententia. c. 4.

DISPUT. LXI.

An ſcientia Dei ſit non entium.

Notationes quedam pro ſolutione quaſtionis. cap. 1.

Quomodo non ens ad intellectum Dei referatur. c. 2.

DISPUT. LXII.

An Deus per ſuam bonitatem cognoscere poſſit malum quodcunque culpæ.

Sententia quorundam Thomiſtarum. c. 1.

Dum non per ſe, ſed per oppoſitam virtutem intelligere omne peccatum. c. 2.

DISPUT. LXIII.

An Deus cognoscat actu infinita, non ſolum poſſibilia, ſed etiam futura.

Opinio Almaini, & recentiorum. c. 1.

Sententia oppoſita probabilior. c. 2.

Reſpondetur argumentis prioris ſententia. c. 3.

Vasquez in I. Partem Tom. I.

DISPUT. LXIV.

An Deus certo ſciat futura contingentia ex ipſorum præſentia reali in æternitate.

Secundum fidem Catholicam, & philoſophicam rationem Deum præſcire omnia futura. c. 1.

Ex ſententia Ricardi, & aliquorum Thomiſtarum futura contingentia præſentia ſunt in æternitate, & inde certo à Deo cognoscuntur. c. 2.

Res non eſſe realiter præſentes æternitati ab æterno, nec talem præſentiam eſſe rationem certitudinis, ſcientia Dei verior opinio fert. c. 3.

Satisfit argumentis prioris ſententia. c. 4.

Quid de hac præſentia ſenſerit S. Thom. c. 5.

DISPUT. LXV.

An aliqua ratio certitudinis ſcientia, qua Deus nouit futura, assignari poſſit.

Varia Scholaſticorum opiniones. cap. 1.

Ex decreto voluntatis Dei ſufficiens cauſa, remota tamen certitudinis ſcientia assignari poteſt. cap. 2.

Solutio obiectionum contra hanc ſententiam. c. 3.

Ex veritate futurorum, & infinitate intellectus Dei, optime inferitur certitudo ſcientia ipſius. cap. 4.

DISPUT. LXVI.

An propoſitio ſingularis de futuro contingenti ſit vera.

Quid ſenſerint Ariſt. & Scholaſtici nonnulli. c. 1.

Secundum fidem noſtram in contradictionibus ſingularibus de futuro contingenti, altera pars diſtincte vera eſt, altera falſa eſt. c. 2.

Ratione philoſophica eadem veritas probatur. c. 3.

Solutio rationum prioris ſententia. c. 4.

DISPUT. LXVII.

An futura ſub conditione à Deo certo cognoscantur.

Quorundam Theologorum noſtri temporis opinio. c. 1.

Non minus certo futura ſub conditione quam absolute futura à Deo cognosci, autoritate probatur. c. 2.

Eadem ſane ratione confirmatur. c. 3.

Diluuntur argumenta oppoſite opinionis. c. 4.

DISPUT. LXVIII.

An præſcientia Dei tollat arbitrij noſtri libertatem.

Catholica doctrina contra hereticos exponitur. cap. 1.

Præſent argumentum VVicleſſi contra noſtram libertatem, cui Catholici varie reſpondent. c. 2.

Due alia eiſdem argumentis ſolutiones. c. 3.

Vera ſolutio argumenti VVicleſſi. c. 4.

Posterior argumentum VVicleſſi contra eandem libertatem, cap. 5.

Ideo rem futuram à Deo certo cognosci, quia futura eſt, non contra. c. 6.

Corollaria totius diſputationis. c. 7.

DISPUT. LXIX.

Circa doctrinam articuli.

Quid ſenſerit Scotus. c. 1.

Vera ſententia. cap. 2.

DISPUT. LXX.

Quo pacto creature in Deo eſſe dicantur.

Quid ſenſerit Ioannes VVicleſſus. c. 1.

Catholica veritas contra VVicleſſum probatur. c. 2.

a 3 DISPUT.

Index Disputationum.

DISP. LXXI.

An essentia diuina, vel res creata obiectiue in mente dei veram habeat rationem ideæ.

Opinio Scoti, Durandi, & quorundam Nominalium. c. 1. Essentiam Dei, non rem obiectam diuino intellectui esse ideam, verior sententia est. c. 2.

DISP. LXXII.

Qua ratione essentia dei sit idea creaturarum.

Varia Scholasticorum sententia. c. 1. Essentiam Dei, prout est cognitio, & similitudo quasi expressa creaturarum, esse earum ideam, probabilior opinio fert. c. 2.

DISP. LXXIII.

Quo pacto in deo sint plures ideæ.

In Deo sunt plures ideæ solariatione distinctæ. c. 1. Ideas in Deo non distingui intellectu diuino nec humano videtur deum, sed viatoris solum. c. 2. Non dicuntur in deo esse plures artes, aut scientia, sicut dicuntur esse plures ideæ. c. 3.

DISP. LXXIV.

Circa doctrinam articuli.

Idea, & exemplar pertinet ad practicam scientiam: at vero idea potest etiam pertinere ad speculatiuam. c. 1. Non tantum specierum & generum, sed indiuiduorum etiam singulas ideæ in Deo esse. c. 2. Materie, & accidentium, quæ realiter distinguuntur à substantia peculiare ideæ ponenda sunt. c. 3.

DISP. LXXV.

An veritas intellectus solum sit in compositione, & diuisione.

Sententia Ferrariensis, & aliorum. c. 1. Prædicta sententia resellitur, & opposita testimonio, præsertim Aristotelis probatur. c. 1. Rationibus probatur posterior opinio. c. 2. Respondetur argumentis prioris sententiæ. c. 4.

DISP. LXXVI.

Utrum hæc veritas enuntiationis sit conuenientia conceptus formalis, an obiectiui cum re ipsa.

Veritas intellectus est conformatio conceptus obiectiui cum re. cap. 1. Collatiua superioris doctrinæ. c. 2.

DISP. LXXVII.

Quo pacto veritas sit in rebus extra intellectum.

Quid senserit Ferrariensis c. 1. Refutatur opinio præcedens. c. 2. Opinio Capreoli, & Soncinati. c. 3. Probabilior sententia c. 4. Ex præcedentibus elucidatur doctrina articuli 3. & 4. huius questionis c. 5.

DISP. LXXVIII.

Circa doctrinam horum articulorum.

Sententia S. Thomæ. c. 1. Probabilior opinio. c. 2.

DISPVT. LXXIX.

An deus necessario velit omnia, quæ vult.

Opinio Alexandri, Sancti Thomæ, & Bonaventuræ. c. 1. Voluntatem Dei necessario ferri in res possibles, liberatamen in res futuras, probabilius est. c. 2. Notationes ad elucidationem doctrinæ superioris. c. 3.

DISP. LXXX.

An velle liberum dei sit aliquid in ipso formaliter.

Varia opiniones Scholasticorum. c. 1. Velle diuinum esse ipsammet essentiam Dei peculiari modo à nobis intellectam, & significatam, verior opinio est. c. 2.

DISP. LXXXI.

An voluntas dei sit propinquior causarum, quam intellectus.

Deum extra operari per voluntatem, non per naturam, f. de Catholica certum est. c. 1. Voluntatem Dei esse propinquiorem causam rerum, quam intellectum. c. 2.

DISP. LXXXII.

An voluntatis dei possit aliqua causa, aut saltem ratio finalis assignari.

Dua opiniones Theologorum cap. 1. Deo nihil aliud esse rationem volendi præter suam bonitatem, verior sententia est. c. 2. Assignanda esse instantia prioris, & posterioris, in decreto Dei. c. 3. In modo distinguendi & ordinandi instantia rationis in diuino decreto, varie sentiunt auctores. c. 4. Hæc instantia secundum ordinem obiectorum inter se assignanda sunt. c. 5. Ex sola Dei voluntate sine connexionem rerum inter se non debent instantia ordinari. c. 6.

DISP. LXXXIII.

An sit aliqua voluntas beneplaciti in deo, quæ non semper impleatur.

Ex sententia Alexandri, Bonauent. & aliorum, omnem voluntatem beneplaciti impleri. c. 1. Deum habere voluntatem beneplaciti circa salutem & utilitatem omnium hominum vitam, verior opinio fert. cap. 2. Cur hæc voluntas dicatur antecedens. c. 3. Quo pacto voluntas, quam Deus de salute hominum antecedentem habet, absoluta sit, & nihilominus non semper impleatur. c. 4. Diluuntur argumenta prioris sententiæ. c. 5.

DISP. LXXXIV.

De affectibus voluntatis Dei in vniuersum.

Quinam affectus Deo non conueniant. c. 1. De amore Dei. c. 2. Affectum odij Deo conuenire. c. 3. De ira Dei. c. 4.

DISPVT. LXXXV.

An in Deo sit iustitia commutativa.

Recens quorundam Theologorum opinio. c. 1. Iustitiam commutatiuam secundum proprietatem in Deo non esse, verior sententia est, & omnium Theologorum consensu probata. c. 2. Præmittuntur quedam in confirmationem præcedentis sententiæ. c. 3. In Deo non esse iustitiam commutatiuam ex ratione dicti, & accepti, probatur. c. 4. Ex conditione Dei, & creatura idem ostenditur. c. 5. Nullam ex promissione obligationem iustitiæ propriam Deo oriri. c. 6. Soluuntur argumenta prioris sententiæ. c. 7.

DISPVT.

Index Disputationum.

DISPUT. LXXXVI.

An Deo conueniat iustitia distributiu.

Quorundam Theologorum sententia. c. 1.
Iustitiam distributiuam proprie in Deo non esse auctoritate Scholasticorum. & aliorum probatur. c. 2.
Ratione probatur precedens sententia. c. 3.
Diluuntur argumenta aduersariorum. c. 4.

DISP. LXXXVII.

Utrum prouidentia, quam Deus de rebus habet, sit operatio intellectus, an voluntatis.

Errores circa dei prouidentiam. cap. 1.
Prouidentiam, seu prædestinationem esse operationem intellectus, senserunt nonnulli Scholastici. c. 2.
Ex aliorum sententia prouidentia seu prædestinatio est actus voluntatis. c. 3.
Prouidentia dei non semper consequitur finem, ad quem ordinat & preparat media. c. 4.
Prædestinatio non est pars subiectiua, sed obiectiua prouidentie. c. 5.

DISPUT. LXXXVIII.

penatura gratiæ & variis modis illius.

Quid sit gratia per Christum. cap. 1.
Quotplex sit auxilium gratiæ per Christum. c. 2.
Sententia Andrea de Vega. & S. Thome, de gratia operante. & cooperante. c. 3.
Quid de hac re senserunt Gregorius Ariminensis, & alij recentiores. c. 4.
Confutatur opinio Ariminensis. c. 5.
Vera Patrum sententia de gratia operante, & cooperante. cap. 6.
Eadem veritas Augustini testimonio confirmatur. c. 7.
Explicatur testimonium Augustini, quæ Gregorius Ariminensis pro se adduxit. c. 8.
De variis nominibus gratiæ operantis, & cooperantis. c. 9.
Quid sit gratia subsequens. c. 10.
De auxilio gratiæ efficaci, & sufficienti. c. 11.

DISPUT. LXXXIX.

An electio ad beatitudinem præcellerit prædestinationem meritorum.

Sententia quorundam Scholasticorum. c. 1.
Electionem efficacem ad gloriam factam fuisse ex meritis gratiæ præiustis, auctoritate Scholasticorum, & Scripturæ probatur. c. 2.
Quibus Patrum testimonijs eadem sententia ab alijs probatur. cap. 3.
Quid contra Pelagianos, & Semipelagianos, de electione nostra contendat Augustinus. c. 4.
Notantur aliqua, quibus magis aperta fiat sententia Semipelagianorum. c. 5.
Electionem ad gloriam ex meritis gratiæ præiustis factam putat Augustinus. cap. 6.
Explostantur oppositiones, quibus recentiores hac Augustini testimonio infirmare nituntur. c. 7.
Nihil contra hanc electionem ex meritis docuisse Augustinum. cap. 8.
Electio ad gloriam post merita, à priori probatur. c. 9.
Eadem sententia ex libertate arbitrij ostenditur. c. 10.
Eadem opinio ex virtute, & efficacia meritorum monstratur. c. 11.
Respondetur testimonio, quæ probant electionem ad gloriam factam ante merita. c. 12.
Diluuntur diuinationes eiusdem opinionis. c. 13.

DIPS. XC.

An saltem aliqui eximie à deo dilecti, ad gloriam electi fuerint ante præuifa merita.

Opinio Ochami, Gabrielis, & Catherini. c. 1.
Tam homines, quam Angelos omnes post merita gratia ad beatitudinem electos fuisse, contra Catherinum asseritur. cap. 2.
Cetera, quæ Catherinus in sua opinione docet, obiter impugnantur. cap. 3.

DISPUT. XCI.

An diuinæ prædestinationis ex parte prædestinatorum sit aliqua causa.

Explicatur status controversiæ. c. 1.
Varij errores Hæreticorum. c. 2.
Quosdam ex meritis gratiæ condignis prædestinatos fuisse docuerunt Ocham & Gabriel, alij vero doctores ad gloriam omnes sic prædestinatos arbitrantur. c. 3.
Prædestinationis dari causam finalem ex parte prædestinati, sed non meritoriam, aut disponentem, putant Durandus. c. 4.
Prædestinationis dari meritum congruum ex auxilio gratiæ, senserunt Bonaventura. & Lanellus. c. 5.
Prædestinationis primæ gratiæ causam esse bonum vsum futurum ipsius gratiæ, existimauit Alex. an. c. 6.
Henricus, & alij concedunt in nobis causam solum, aut conditionem, sine qua non nostra prædestinationis. c. 7.
Massilienses cum Casiano, & Grecis Patribus, initium primæ gratiæ, & prædestinationis ex nostro libero arbitrio esse dixerunt. c. 8.
Theologi nostri varie hos Patres ab hac opinione defendunt. c. 6.
Scholastica etiam nonnulli Massiliensibus re ipsa consentiunt, licet de prædestinatione verbis aliud inducunt. c. 10.
Nullam causam, aut initium prædestinationis gratiæ ex nobis esse, contra Massilienses auctoritate probatur. c. 11.
Eodem modo atque Massilienses sentire eos, qui ex nobis concedunt opera bona moralia esse initium gratiæ, auctoritate etiam ostenditur. c. 12.
Eadem veritas Scripturæ testimonio confirmatur. c. 13.
Eadem Catholica sententia ratione à priori monstratur. cap. 14.
Ratio eiusdem sententiæ à posteriori. c. 15.
Quædam aduersariorum obiectio. c. 16.
Argumenta Massiliensium contra Augustinum. c. 17.
Testimonia quædam contra nostram sententiam allata explicantur. c. 18.

DISPUT. XCII.

An prædestinatio gratiæ Dei sit in potestate prædestinati.

Quorundam Recentiorum opinio. c. 1.
Prædestinationem non esse in nostra potestate, verior sententia est. c. 2.
Soluuntur argumenta priori sententiæ. c. 3.

DISPUT. XCIII.

Quinam sint effectus prædestinationis.

Varij effectus prædestinationis numerantur. c. 1.
Neque peccatum, neque permissionem illius esse effectum prædestinationis. c. 2.
Iustificatio & merita, quæ peccato mortali impediuntur, quodam modo sunt effectus prædestinationis, quodam modo non. c. 3.
Quædam bona naturalia sint effectus prædestinationis. cap. 4.

Index Disputationum.

DISPUT. XCIV.

An meritum, & orationes Christi, vel
Sancti alicuius fuerint promerita
nostram prædestinationem
& electionem.

*Varie Scholasticorum opiniones. c. 1.
Meritum Christi fuisse causam nostræ prædestinationis &
electionis. auctoritate probatur. c. 2.
Christum meruisse nostram electionem, ratione probatur.
cap. 3.
Merita Christi fuisse causam nostræ prædestinationis, ratio-
ne ostenditur. c. 4.
Diluntur aduersariorum oppositiones. c. 5.*

DISPUT. XCV.

An reprobationis ex parte reprobi
detur aliqua causa.

*Reprobationis nullam dari causam ex parte reprobi, sen-
sentur Durandus, Gregorius, & alij cap. 1.
Opinio Scoti, & aliorum. c. 2.
Peccatum originale causam esse reprobationis, recentiores
arbitrantur. c. 3.
Notationes quadam pro explicatione verioris sententie.
cap. 4.
De causa reprobationis in adultis verior opinio. c. 5.
De causa reprobationis paruulorum quid sentiendum sit.
cap. 6.
Explicantur testimonia allata pro prima sententia. c. 7.
Expenditur locus ad Romanos 9. de Iacob & Esau. c. 8.
Respondetur rationibus pro eadem opinione adductis. c. 9.
Quo pacto deus sit causa obdurationis. c. 10.*

DISPUT. XCVI.

An omnibus paruulis prouiderit Deus
remedia sufficientia ad
salutem.

*Huiusmodi remedia omnibus paruulis fuisse præuisa, non-
nulli opinantur. c. 1.
Communis & verior sententia. c. 2.
Diluntur rationes prioris opinionis. c. 3.*

DISPUT. XCVII.

An omnibus adultis Deus auxilia suffi-
cientia ad salutem pro-
uiderit.

*Error Armacani cap. 1.
Sufficiens auxilium propter priora peccata adultis non-
nunquam denegari, senserunt Henricus, & alij. c. 2.
Auxilium sufficiens nemini in hac vita deesse, verior sen-
tentia est. c. 3.
Ad observationem præcepti occurrentis, & vincendam
imminentem tentationem nulli sufficiens auxilium de-
esse. c. 4.
Ad penitentiam, & ad fidem non omnibus momentis,
sed certis temporibus deus confert auxilium sufficiens.
cap. 5.
Diluntur argumenta prioris sententie. c. 6.*

DISPUT. XCVIII.

An omnes, qui vocationi consen-
tiunt, peculiari gratia
excitentur.

*Ex duobus equali gratia excitatis interdum vnum con-
sentire, alium repugnare, recentiores quidam auiu-
mant cap. 1.
Præcedens sententia tripliciter intellecta reuocatur. c. 2.
Eum, qui respondet vocationi, maiori gratia præueniente
fuisse excitatum, quam qui resistit, Scriptura testimo-
niis probatur. c. 3.*

*Testimonia Patrum pro eadem sententia. c. 4.
Explicatio triplex præcedentis opinionis resellitur. c. 5.
Vera eiusdem sententia expostio, & confirmatio. c. 6.
Respondetur testimoniis prioris sententie. c. 7.
Solutio rationum eiusdem opinionis. c. 8.*

DISP. XCIX.

An certitudo prædestinationis, & re-
probationis cum libertate no-
stra recte constet.

*Statuitur doctrina Catholica contra hereticos. c. 1.
Opiniones Durandi, Caietani, & Ioannis Medina. c. 2.
Quarta sententia antiquorum Scholasticorum. c. 3.
Quinta & sexta opinio recentiorum. c. 4.
Dua alia Theologorum opiniones. c. 5.
Vera sententia, & ratio concordia arbitrij nostri cum præ-
finitione Dei. c. 6.
Præfinitionem Dei in præsentia non esse priorem damni-
natione nostræ voluntatis ratione ostenditur. c. 7.
Corollaria præcedentis doctrine. c. 8.*

DISPUT. C.

An, si prima causa necessario opere-
tur, nostra voluntas libere pol-
set moueri.

*Opinio Scoti cap. 1.
Quid senserint Gabriel, & Corduba. c. 2.
Verior sententia Caietani, & Camerarii. cap. 3.
Etiam si nulla causa esset libera, effectus aliqui essent qui
dammodo contingentes. c. 4.*

DISPUT. CI.

Quo pacto numerus prædestinato-
rum certus sit.

*Due Scholasticorum sententia. c. 1.
Postrema sententia. c. 2.
Quomodo vere dicatur, Reprobis non potest salu-
ri, & prædestinatis, aut saluandis non potest
damnari. c. 3.
Plures esse reprobos, quam prædestinatos. c. 4.*

DISPUT. CII.

An potentia Dei aliquo modo ab eius
scientia, & voluntate dif-
ferat.

*Status controversia cap. 1.
Quid senserint Durandus. c. 2.
Potentiam in Deo formaliter esse scientiam, & volun-
tem, verior opinio fert. c. 3.
Quomodo potentia in Deo sit scientia, & intellectus. c. 4.
Respondetur argumentis Durandi. c. 5.
Explicatur doctrina Sancti Thomæ in solutionibus argu-
mentorum. c. 6.*

DISP. CIII.

Quid sit infinitas potentia Dei, & qua
ratione distinguatur.

*Varia opiniones. cap. 1.
Facilior explicatio, & demonstratio infinitatis potentia
Dei. c. 2.
Argumentum contra prædictam sententiam. c. 3.*

DISPUT. CIV.

Cur dicatur Deus omnipotens.

*Status controversia cap. 1.
Quid senserint Gabriel, & Scotus. cap. 2.
Opinio Scoti. cap. 3.
Verior sententia. c. 4.
Quomodo omnipotentia veretur circa non ens. c. 5.
Neque relationem omnipotentia, neque aliquam aliam
ad creaturas esse reale in Deo. c. 6.*

Index locorum S. Scripturæ.

DISPUT. CV.

An Deus facere possit, ut præterita non fuerint.

Due oppositæ sententiæ. cap. 1.

Quo pacto in Deo ad præteritum non sit potentia. c. 2.

DISP. CVI.

An possit Deus præter ea, quæ fecit, aut facturus est, alia etiam producere.

Quo pacto Deus ex necessitate iustitiæ operetur. c. 1.

Quæ dicitur potentia ordinata, & quæ absoluta. c. 2.

Deum posse facere plura, quam fecit, fide Catholica certum est. cap. 3.

Non modo infinita individua, sed etiam infinitas species à Deo fieri posse. c. 4.

DISP. CVII.

An Deus possit facere meliora, quam fecit.

Potest Deus producere uniuersum quoad aliquas partes perfectius, quam produxit. cap. 1.

Potest fieri aliud uniuersum melius constans substantiis omnibus diuersis, certum est. cap. 2.

Hoc uniuersum permanentibus partibus, quas habet perfectius, posse. cap. 3.

INDEX

LOCORVM S. SCRIPTVRÆ,

QVÆ IN HOC PRIMO TOMO

AVT ALLEGANTVR, AVT EX

PROFESSO EXPLICANTVR.

EX GENESI.

Cap. 1. In principio creauit Deus calum & terram. d. 17. n. 3. & d. 18. n. 8.

Ibidem. Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram. d. 21. n. 1. & 2.

2. Die septima requieuit ab omni opere. d. 16. n. 11.

22. Nunc cognoui, quod timeas Deum d. 3. n. 4.

25. Due gentes sunt in vtero tuo. d. 14. n. 10. & disp. 95. num. 45.

31. Vidi Dominum facie ad faciem, & salua facta est anima mea. d. 55. n. 9 & 20.

37. Quid queris? d. 59. n. 3.

47. Quo iurante adorauit Israel, conuersus ad lectali. d. 18. n. 1.

Ex Exodo.

Cap. 2. Si dixerint mihi, quod est nomen eius, quid dicam eis? & c. d. 59. n. 1.

Ibidem. Ego sum, qui sum, & qui est, misit me ad vos. ibid. num. 1. & 2.

Ibidem. Qui est misit me ad vos. d. 12. n. 4. d. 33. n. 9.

5. Nescio Dominum, & Israel non dimittam. d. 9. n. 1.

12. Os non comminatus ex eo. d. 14. n. 7 & 8. d. 16. n. 18.

21. Perforabit aurem eius subula, & erit seruus in seculum. d. 1. n. 4.

25. Inspice & fac secundum exemplar, quod tibi monstratum est. d. 71. n. 1.

Cap. 32. Aut dimitte noxam populi huius, aut dele me de libro vite, quem scripsisti. d. 101. n. 16. & 17.

3. Loquebatur autem dominus ad Moysen facie ad faciem, sicut solet homo loqui ad amicum suum. d. 55. n. 8.

Ibidem. Ostende mihi faciem tuam. d. 55. num. 10. n. 12. 13. 14.

Ibidem. Facies mea præcedet te, & requiem dabo tibi. ibid. num. 12. 13.

Ibidem. Ostende mihi gloriam tuam. ibid. n. 14.

Ibidem. Ego ostendam tibi omne bonum. ibid. n. 17.

Ibidem. Non poteris videre faciem meam, non enim videtur me homo. ibid. n. 16. 18. & seqq.

Ibidem. Non videbit me homo, & viuet. d. 77. n. 21.

Ibidem. Cui inquit, est locus apud me & stabis supra petram, & c. ibid. n. 16. 17.

Ibidem. Videlis posteriora mea, faciem autem meam videre non poteris. ibid. 14. 5.

Ibidem. Miserebor, cui volueris. d. 91. n. 12. 2.

Ibidem. Populus iste duræ cervicis est. d. 14. n. 14.

34. Quo transeunte coram eo ait, dominatur dominus. d. 55. num. 17.

Ex numeris.

Cap. 6. Sic benedicetis Filij Israel. d. 59. n. 7.

12. Audite sermones meos, qui fuerit inter vos Prophetâ domini, & c. usque dominum videt. d. 55. n. 21. 22.

25. Non est deus quasi homo, ut mentiatur. disputat. 83. num. 36.

Ex Deuteronomio.

Cap. 6. Audite Israel, dominus deus unus, & c. & diliges dominum deum tuum. d. 15. n. 2. 3.

Ibidem. Deus unus est. disp. 36. num. 11.

5. Ecce ostendit nobis deus noster maiestatem & magnitudinem suam. & c. d. 55. n. 20. 21.

15. Perferabis auram eius. disp. 33. num. 4.

25. Non alligabis os bouis terentis in area. disp. 4. n. 18. d. 16. num. 8. 9. 13. 1.

33. Colles & montes domini aterni. d. 33. num. 1.

Ex libro Iudicum.

Cap. 3. Meruemur, qui vidimus Dominum. disp. 55. n. 19.

& 20.

6. Heu me domine deus, quid vidi Angelum domini, & c. 55. n. 20.

Ex libris Regum.

Ex primo libro.

Cap. 27. Si tradent me viri Ceila in manu eius, & si descendet Saul, & c. d. 67. n. 5.

Ex secundo libro.

Cap. 7. Ego ero ei in patrem, & ipse erit mihi in filium. d. 14. n. 5. d. 17. n. 3.

14. Nec vult deus perire animam. d. 96. n. 10.

Ex